

ЗА ФИЛМА „РИТЪМЪТ НА ВРЕМЕТО“

През пролетта на 2007 г. Министерството на образованието и науката получи покана да участва в Програма на правителството на Швейцария за изследване на изчезналото, скрито (англ.: tacit) знание, защото изобретявайки новости, човечеството непрекъснато забравя....

Поканата за този научен проект бе насочена към Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) като водещ методологичен център на информатизацията в България.

Консолидиран около модерната научна концепция „информационна среда (информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването)“, под ръководството на Ректора на СВУБИТ проф. Стоян Денчев се обединиха векип учени от целия спектър на знанието от България и чужбина.

В резултат на избраната методология, обект на вниманието на екипа стана трансмисията на култура, преминала през Древен Иран и персийските паметници – Мала Азия, през Асирия, Армения и Вавилон, отседнала в Странджа планина – най-северната част на Древен Египет, най-западната част на Персийското царство и най-южната част на Древната прабългарска държава...

Нестинарството – магическият култ на игра-танц върху жаравата – антропологична траектория на преминаването на човека през вечността в траекторията на описване на осите на кръста и фигурите на летеж, има реминисценции по всички точки на планетата като игри, свързани с/около/в огъня (при келтите, в Западна Европа, Китай, Индия...)...

Вечерта на 3 юни в с. Българи (Странджа – мястото на огнения култ), преминаваща в нощ – аналог на вечността, спусната над жертвения кръг на огъня (олицетворяващ едновременно и слънцето, и луната, и изначалността на безкрая), чиято, погазена-изтъпкана жаравата се обгражда от ритуалното хоро, изразява в единство импулса (ритъма) на движението, (въртенето) на кръга (сферата) на тленното в битието и непреходното (мирозданието), като естествено –

свръхестествено преминаване през различните планове на информационното пространство: „горно“ (небесно) – „долно“ (земно); външно – вътрешно; божествено – човешко.

Това въртящо се колело обозначава цикличността, кръговрата, космичното ниво на повторемостта, ритъма като дихание в категорията „дълго време“ и разпръсква енергия...

...Изграждайки класическа и електронна библиотека, ние – създателите на филма, използваме историографската информационна документална карта на огнения култ като методологична база за следния синтез:

1. в качеството на информационни фондове са привлечени традиционните и електронните бази на водещите библиотеки в света и конфигурираните документални информационни потоци;

2. на феномена „огън“ – ние, като специалисти в областта на информационните технологии, гледаме като на първата технология, създадена от човека; обуздаването на огнената стихия бележи началото на културата като антропосфера – семиосфера;

3. интеракции за нас са диалогичните конотации, контаминации и коинциденции, възникващи във времето и пространството между гледищата на учениците по изследваната проблематика.

В резултат на описания и представен тук пред вас подход ние днес градим не само информационната карта на нестинарството в България, но и декодираме съдържанието се в ритуала знание, явяващо се резултат от планетарна трансмисия на култура, повтаряща върху Земята в категорията „дълго време“ траекторията, в частност, на птичето трасе Via Pontica...

Тиражираният филм: 1. 15-минутна версия, озвучена отделно на български и отделно на английски език; 2. 30-минутна версия, озвучена на български език; 3. 30-минутна версия, с допълнителни субтитри отделно на английски и отделно на руски език – научно-документален синтез на нашия проект, се демонстрира за дванадесети пореден път пред научна аудитория.

Премиерите на филма:

1. на 28.09.2007 г. на мястото на огнения култ в Странджа – с. Българи, България;
2. на 15.10.2007 г. в Католическия университет на гр. Анже, Франция;
3. на 1.11.2007 г. в Националния дворец на културата – София, България на Пленарното заседание на откриването на Петата национална научна конференция с международно участие на СВУБИТ, представяща статуса на информатизацията (с доклад на форума);
4. на 4.12.2007 г. в Библиотеката за чуждестранна литература „М. И. Рудомино“ на Международната конференция „EVA 2008“ „Информационно общество, култура, образование“ – Москва, Русия (с доклад на форума);
5. на 22.02.2008 г. в Католическия колеж „Св. Маргарита“ – гр. Тапаханокс, щат Вирджиния, САЩ;
6. на 22.05.2008 г. в гр. Нант, Франция;
7. на 10.06.2008 г. на Международния форум „Библиотеките, образованието и технологиите за културата“ в Крим, Украйна;
8. на 22.06.2008 г. на Пленарното заседание на откриването на Световния форум „Informing Science 2008“ – Варна, България, съпровождащо Пленарния доклад на форума, представен от авторския колектив (с доклад на форума);
9. на 28.07.2008 г. в Руската национална библиотека – Санкт-Петербург, Русия;
10. на 1.11.2008 г. в Националния дворец на културата в София, България, на Шестата национална научна конференция с международно участие на СВУБИТ, представяща статуса на информатизацията (с доклад на форума);
11. на 17.12.2008 г. в Санкт-Петербургския държавен университет за култура и изкуство по време на 90-годишния юбилей на висшето учебно заведение – Санкт-Петербург, Русия;
12. на 21.01.2009 г. в Културното представителство към Посолството на Ислямска Република Иран в България след Българо-иранския семинар „Мола Садра Ширази и философските измерения на религиозния опит“ (Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Център за изследване на религиите, 20.01.2009 г.).

Създателите на филма смятат, че науката и учените в XXI в. следва да служат както за създаване на иновации, така и за декодиране на натрупаните знания...

**Ключови моменти от беседата,
състояла се на 21.01.2009 г.
по време на премиерата на филма в
Културното представителство към
Посолството на Ислямска Република Иран**

Не само осъществилата се дълбока дискусия във връзка с показания научно-документален филм „Ритъмът на времето“ – посветен на изследване, свързано с пресемантизацията на култа към Светлината (съхранен рудиментарно до днес) чрез концепцията „информационна среда“, рефлектиращ в огнения ритуал на нестинарите в Странджа, но ценната консултация на проф. Голамхосейн Ибрахими Дейнани относно философията на Яхия Ибн Хабаш Ал-Сухраварди, възродил древната иранска философия на Светлината, правят сравнителните изследвания на възгледите по нестинарската феноменология и съпътстващия я спектър от въпроси модерна изследователска проблематика.

Идеята за фундаменталното знание – „присъственото знание“ (араб.: al-'ilm al-huduri; англ.: presence-knowledge, knowledge by presence), което се самопроявява във всяко живо същество под формата на чиста и неопалваща Светлина, – се намира в съответствие с „тацитното“, „мълчаливото“ знание.

От линиите на зороастрийската философия, през култа към бог Митра, философското учение на Яхия Ибн Хабаш Ал-Сухраварди и философията на религиозния опит на Мулла Садра Ширази, преосмислени от философията на Рене Декарт, се формира кардиналата на генеалогичното съответствие на източния и западния светоглед.

Изследвания от ранга на тези, създадени от Гастон Башлар и Анри Корбен, потвърждават менталната връзка между разпръснатите във времето и пространството култове към Светлината.

Фолклорната нестинарска обредност – съхранена на пътя между Европа и Мала Азия: на Балканския полуостров в Странджа планина – е открита информационна среда на явното и неявното знание в един планетарно значим аспект.

Естествената връзка на хилядолетията в рудиментите от традициите и преданията тук са съхранени в архаика, отворена към етнодемографските особености. Връзките са в преплитането на езичеството и религиозните култове, многократно пресемантизирани през вековете (IV, IX, XV–XIX, XX) под въздействието на целия мистичен спектър на човечеството.

Генеалогичното родство на физическата, биологичната и културната среда чрез потенциала на

методологията на модерната научна концепция „информационна среда“ (триада от: информационни фондове – информационни технологии – интеракции между хората и оборудването) посочва космично заложен уникален код: програма на филогенеза на дълбинната свързаност на пластове и посоките на развитие.

Всичко това хвърля нова светлина и върху известния в историографията въпрос за произхода на знаменития скален релеф на Мадарския конник, разгледан в съответствие с мозайките и стенната керамика от Плиска и Преслав; ритуалните и битовите предмети и накитите от Плиска, Преслав и Мадара...

Очевидно става въпрос за цяла поредица от култове и вярвания, един от които е нестинарският. Явно е, че планетата ни е общ дом на етноси, култури и религии, които са прояви на живата менталност, на живата духовност. Тези прояви са универсални, надлокални форми на културния живот на този свят, но като единна – реална и символна – система от геокосмически, планетарен характер.

Академични публикации около филма

Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режиура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Бреси (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). Илюстрации – София: БУЛФИЛМ, 2008. Илюстрации DVD. Илюстрации

Варианти: 2007: редуц.: на бълг. и англ. ез.; 2008: разшир.: на бълг., рус., англ.

Редуц. публ.: [Куманова, А.] Между небето и земята: Информ. картина на нестинарството като информационна среда на пластове на културата: Фрагмент от дикторския текст на филма „Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта)“; Идея и концепция: **С. Денчев**, Епиграф: „Вяра е жива представа на онова, за което се надяваме, и разкриване на онова, що се не вижда. – **Евр.** (11: 1). // *За буквите – О писм енехь*, 2007, N 26, ноември, София.

Разшир. публ. на бълг. ез.: **Денчев, С. и др.** Планетарна информационна среда на културата

1. Момент от беседата между водещия учен на Философския факултет на Техеранския университет проф. Голамхосейн Ибрахими Дейнани и проф. Стоян Денчев, проведен на 21.01.2009 г. в Културното представителство към Посолството на Ислямска Република Иран на 21.09.2009 г.

2. Негово Високо Превъзходителство г-н Али Аганори следи с внимание показването на филма „Ритъмът на времето“

3. Снимка от срещата на 21.01.2009 г.

(Върху опита за прочит на нестинарството: Рационална карта) (I. Синтез). // Кирилицата в духовността на европейската информационна цивилизация: V нац. науч. конф. с межд. участие / С. Денчев, А. Куманова, Н. Казански. – София, 1 ноември 2007. – София, 2008, с. 608-619; [Куманова, А.] Ритъмът на времето : Нестинарство. Информационна карта [: Сценарий на едноименния научно-документален филм на СВУБИТ; Идея и концепция: С. Денчев], *Посвещава се на усилията да се прониква в явното и неявното знание за всяка информационна среда, чрез което тази среда се трансформира в нейна говореща ни карта-пътеводител, неизключваща нито един от информационните планове на битието и съзнанието, обхващаща ги в единство, достигащо до планетарна значимост и космичност*. [София, 2007]. // Издател, 2007, № 3/4, с. 4–8. % Публ. и в: <<http://www.svubit.org>> .

Разшир. публ. на англ. ез.: Denchev, S. G. et al. Universality of Humanitarian Knowledge: A Cognitive Context of the Infosphere Nestinarstvo (Ritual fire-dancing): A Planetary Historiographical Map of the Anthropological Transmissions of Time) accompanied by the documentary film The Rhythm of the Time: Keynote Address / **S. Denchev, A. Kumanova, D. Christozov, N. Kazanski.** // *Informing Science and Information Technology Education Joint Conference : Proceedings of InSITE 2008 Conference.* Varna, June 22-25, 2008. // <http://2008.informingscience.org/docs/Keynote_InSITE2008.pdf> <http://conf.cpic.ru/upload/eva2007/reports/tezis_1086.doc> ; **S. Denchev, A. Kumanova.** A Rational Historiographical Map of the Anthropological Transmissions. // *F i f t e e n t h Jubilee International Conference „Crimea 2008“ „Libraries and Information Resources in the Modern World of Science, Culture, Education, and Business,,“* Crimea, 7–15 June, 2008 : Proceedings / Conf. is held under the auspices of IFLA. // <<http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2008/eng/cd/44.pdf>> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Information Environment of the Culture of the Planet : On the Experience of Reading of the Nestinarstvo /Ritual Fire-Dancing/ : A Rational Map. // *T e n t h Jubilee International Conference „EVA 2007“ „Information Society, Culture, Education“,* Moscow, 3-6 December 2007 : Proceedings / M. I. Rudomino All-Russian state library of foreign literature. // <http://conf.cpic.ru/eva2007/eng/reports/content_1064.html> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Rhizomatic of the Information Environment : Visualization of the Humanitarian Bibliography. // *The 9th International Conference „EVA 2006,, – Culture and Information Society Technologies,,* Moscow, 4-8

December 2006. // <http://conf.cpic.ru/eva2006/eng/reports/content_809.html> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Rhizomatic of the Information Environment : Visualization of the Humanitarian Bibliography. // *The 9th International Conference „EVA 2006,, – Culture and Information Society Technologies,,* Moscow, 4-8 December 2006. // <http://conf.cpic.ru/eva2006/eng/reports/content_809.html> .

*Разшир. публ. на рус. ез.: [Куманова, А.] Ритм времен : Нестинарство. Информационная карта [: Сценарий одноименного научно-документального фильма Гос. унив. библиотековед. и информ. технол.; Идея и концепция: С. Денчев], *Посвещается усилиям проникать в явное и неявное знание для любой информационной среды, через которое эта среда трансформируется в ее говорящую нам карту-пътеводител, не исключающую ни одного из информационных планов бытия и сознания, охватывающих их в единстве, достигающем до планетарной значимости и космичности**. [София, 2008]. // 28 июля 2008 г. Российскую национальную библиотеку посетили коллеги из Болгарии <<http://www.nlr.ru>> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Рациональная планетарная историографическая взаимоперекрывающаяся карта в антропологических трансимиссиях времени = A Rational Historiographical Map of the Anthropological Transmissions. // *F i f t e e n t h Jubilee International Conference „Crimea 2008“ „Libraries and Information Resources in the Modern World of Science, Culture, Education, and Business,,“* Crimea, 7–15 June, 2008 : Proceedings. // <<http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2008/eng/cd/44.pdf>> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Информационная среда культуры планеты : На опыте прочтения нестинарства /ритуальный танец на жараве/ : Рациональная карта. // X Международная конференция „EVA 2007“, Москва, 2007 / Комиссия Европ. Сообщества, М-во культуры Рос. Федерации, Центр по проблемам информатизации сферы культуры (Центр ПИК), Всерос. гос. библ. иностр. лит. им. М. И. Рудомино. // <http://conf.cpic.ru/upload/eva2007/reports/tezis_1086.doc> ; **Denchev, S., A. Kumanova.** Ризоматика информационной среды : Визуализация гуманитарной библиографии : Эпистемология инфосферы. // IX Международная конференция „EVA 2006,,“, Москва, 4-8 декабря 2006 / Комиссия Европ. Сообщества, М-во культуры Рос. Федерации, Центр по проблемам информатизации сферы культуры (Центр ПИК), Всерос. гос. библ. иностр. лит. им. М. И. Рудомино. // <http://conf.cpic.ru/eva2006/rus/reports/content_809.html> .